

VPLIV MALEGA DELA NA GOSTINSTVO IN TURIZEM

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

Ljubljana, 16.3. 2011

STANJE MALEGA DELA, prvič

Nemčija, 3. četrletje 2010:

Na dan 30.9. 2010 je bilo v Nemčiji **6.796.306** marginalno zaposlenih. Od tega je bilo **4.251.206 (62.6%)** žensk.

DEJAVNOST	ŠTEVILO
G - Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	1.342.016
N - druge gospodarske storitve	826.141
I Hospitality (dejavnosti v turizmu)	791.176
Q - zdravstvene in socialne storitve	682.083
C - Predelovalne dejavnosti	601.663
H - Promet in skladiščenje	433.578
M - strokovne, znanstvene in tehnične storitve	384.290
S - Druge storitve	341.493
F - Gradbeništvo	283.503
L - Poslovanje z nepremičninami	244.970

Vir: Die Minijob Centrale, 2011

STANJE MALEGA DELA, drugič

Nemčija, 3. četrletje 2010

Trajanje malega dela tako v komercialnem sektorju kot v sektorju zasebnih gospodinjstev je naslednje: okoli 40 o.t. jih je trajalo manj kot eno leto, v 20% je šlo za zaposlitev do dve leti in v 11% primerih za zaposlitev do tri leta.

Delež mini del med zaposlenimi je bil leta 2004 17,9%, nato je padel v letih 2005 in 2006 na 16,1%, nato je spet narasel na 17% v letu 2008 in na 17,3% v letu 2009.

V letu 2009 je bil **povprečen zaslužek** v komercialnih mini delih v Z delu Nemčije 261,27 € in na V Nemčije 208,45 €. Mini delavci v zasebnih gospodinjstvih so zaslužili 189,73 € na Z Nemčije in 136,64€ na V Nemčije.

STANJE MALEGA DELA, tretjič

Nemško združenje pravnikov, september 2010:

Poziv za odpravo sistema mini (midi) dela zaradi "privilegiranosti pri plačilu socialnih in drugih izdatkov izpodriva običajno delovno razmerje, ne omogoča zadostne oskrbe v času starosti in s tem povzroča revščino v starejših letih".

Vir: RTV SLO, 15.3. 2011

Povezava s slovenskim zakonom o malem delu (ZMD):

1) ZMD s tem, ko dopušča, da se tudi opravljanje dela, pri katerem obstajajo elementi delovnega razmerja, ne štejejo za delovno razmerje, ampak za posebno pogodbeno razmerje, pomembno posega v sistem delovnopравниh varstva (...). Če upoštevamo takšno ureditev, lahko pričakujemo, da bo malo delo začelo izpodrivati pogodbe o zaposlitvi za določen čas oziroma s krajšim delovnim časom. (Dr. Senčur Peček, 2010)

2) priznavanje pokojninske dobe na podlagi opravljenega malega dela se bo po ZMD štelo v zavarovalno dobo v sorazmernem delu glede na plačilo prispevka zavarovanca, in to kljub dejstvu, da pri opravljanju dela ni nikakršne razlike med redno zaposlenim in tim. »malim delavcem«. V praksi to pomeni, da se bo ena ura malega dela štela za 40 minut zavarovalne dobe. Na podlagi te postavke je ekonomska služba Zveze svobodnih sindikatov Slovenije opravila primerjavo zavarovalnih dob, in sicer med delavcem, ki sklene pogodbo o zaposlitvi za določen čas (za 1 leto) s skrajšanim delovnim časom (npr. 60 ur na mesec) in delavcem, ki v enakem obdobju opravi enako število ur v skladu z zakonom o malem delu. Primerjava jasno pokaže, da se delavcu s sklenjeno pogodbo o zaposlitvi v zavarovalno dobo všteje **4,14 meseca v enem letu**, delavcu, ki opravi enako delo po zakonu o malem delu, pa le **2,8 meseca** v enem letu. Neenakost in razlikovanje je tako več kot očitno.

PERSPEKTIVE MALEGA DELA V SLOVENIJI

Kolikšen je skupen obseg ciljnih skupin ZMD?

STATUS	ŠTEVILO
Dijak	83.844 (dijaki in dijakinje, stari 15 ali več let, vpisani v srednje šole v šolskem letu 2009 /10 (Vir: SURS, 2011))
Študent	114.873 Študenti terciarnega izobraževanja po vrsti programa in načinu študija, študijsko leto 2009 /10 (Vir: SURS, 2011)
Brezposelna oseba	115.608 Število registrirano brezposelnih oseb konec februarja 2011 (Vir: Zavod RS za zaposlovanje, 2011)
Upokojenec	582.830 Število vseh upokojencev, januar 2011 (Vir: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, 2011)

KOMENTAR: na podlagi zgornjih podatkov lahko pridemo do informativne vsote **897.155** potencialnih »malih delavcev«. Če upoštevamo številko 198.717 vpisanih dijakov in študentov v šolskem letu 2009/ 2010, kolikor torej zneso bazen študentskega dela, je ta **4,51** krat večji od potencialnega obsega študentskega dela.

Poleg tega pa moramo upoštevati tudi delavno aktivno populacijo, katere velikost je po zadnjih podatkih SURS za december 2010 bilo **730.522** zaposlenih oseb. Kar pomeni, da je potencialni trg malega dela za **več kot petino** (22,8%) večji kot skupno število zaposlenih oseb v Sloveniji.

Veliko vprašanje je, kako bodo inšpektorji za delo ob že tako povečanem obsegu dela in dolgoletni kadrovske podhranjenosti kos popolnoma novemu delu trga dela (leta 2009 je bilo število inšpektorjev enako kot leta 2005 – **86**; v istem času se je število zaznanih kršitev delovne zakonodaje skorajda podvojilo- iz 3.333 na 6.013).

MALO DELO V GOSTINSTVU IN TURIZMU, prvič

Če pogledamo posamezne panoge, vidimo, da malo delo prevladuje predvsem v **storitvenem** sektorju, v **trgovini** in **gostinstvu** ter v **poslovanju z nepremičninami**.

Primer **gostinstva**: po raziskavi Weinkopfove (2005) je skupno število mini del v gostinstvu na 100 zaposlenih -121.

V tretjem četrtnetju 2010 je bilo v Sloveniji 51.000 delovno aktivnih oseb v gostinstvu. Razmerje 121 /100 na primeru gostinstva v Sloveniji bi potemtakem pomenilo, da bi na 51.000 delovno aktivnih oseb v gostinstvu **61.710 »malih« delavcev**.

PRIMER PROJEKCIJE MALEGA DELA V SLOVENIJI: MIKRO ORGANIZACIJSKE OBLIKE (do 10 zaposlenih) MED SAMOSTOJNIMI PODJETNIKI

V teh tipih organizacij je letna kvota ur za male delavce enaka $12 \times 3 \times 60$ ur = 2.160 za delodajalce, ki imajo 0-1 zaposlenega oziroma $12 \times 6 \times 60 = 4.320$ ur za delodajalce ki zaposlujejo 2-10 delavcev. Po podatkih AJPES ima 85,2% podjetnikov zaposlenih 0-1 zaposlenega in 13,5% od 2-9 zaposlenega.

PRERAČUN GLEDE NA DEJAVNOST GOSTINSTVA

SKUPINA	ŠTEVILO PODJETIJ (2009, preračun glede na skupno povprečje)	PRERAČUN SKUPNIH UR MALEGA DELA	KOLIKO REDNIH DELOVNIH MEST JE TO?
0-1 zaposlenih	4.247	9.173.520	4.393
2-9 zaposlenih	673	2.907.360	1.392
SKUPAJ		12.080.880	5.785

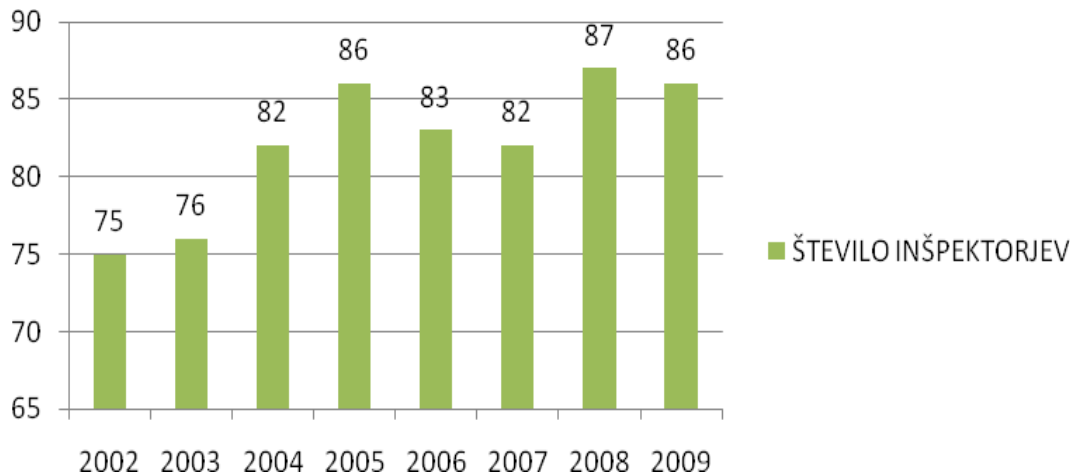
KOMENTAR: v letu 2009 je 4.985 podjetnikov iz dejavnosti gostinstva in turizma zaposlovalo 7.469 delavcev. Kvota ur malega dela v tej dejavnosti in preračunu na mikro podjetja je enaka zaposlitvi **5.785** rednih delavcev, kar je za 16 odstotkov več od rednih zaposlitev.

KAJ PA NADZOR?

»Zdaj, ko bodo uveljavili Zakon o malem delu, bom lahko imela zaposlene samo preko tega, saj inšpektorji ne vedo koliko oni delajo, pa ne rabim plačat regresa, dopusta, pa ne bo bolniških, malic, pa prevoznih stroškov«.

Besede vodje enega izmed gostinskih podjetij v Mariboru, 2011

Dejstvo 1 – koliko je inšpektorjev?

Dejstvo 2: koliko kršitev je zaznal Inšpektorat RS za delo na področju gostinstva?

Največ kršitev smo evidentirali v dejavnosti gradbeništva (1.471), trgovine (974) in gostinstva (847)

Poročilo IRSD za leto 2009

GLAS PROTI MALEMU DELU JE GLAS ZA DELAVSKE PRAVICE.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije